

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Наказателния кодекс

(Обн., ДВ, бр. 26 от 1968 г.; попр., бр. 29 от 1968 г.; изм. и доп., бр. 92 от 1969 г., бр. 26 и 27 от 1973 г., бр. 89 от 1974 г., бр. 95 от 1975 г., бр. 3 от 1977 г., бр. 54 от 1978 г., бр. 89 от 1979 г., бр. 28 от 1982 г.; попр., бр. 31 от 1982 г.; изм. и доп., бр. 44 от 1984 г., бр. 41 и 79 от 1985 г.; попр., бр. 80 от 1985 г.; изм. и доп., бр. 89 от 1986 г.; попр., бр. 90 от 1986 г.; изм. и доп., бр. 37, 91 и 99 от 1989 г., бр. 10, 31 и 81 от 1990 г., бр. 1 и 86 от 1991 г.; попр., бр. 90 от 1991 г.; изм. и доп., бр. 105 от 1991 г., бр. 54 от 1992 г., бр. 10 от 1993 г., бр. 50, 97 и 102 от 1995 г., бр. 107 от 1996 г., бр. 62, 85 и 120 от 1997 г., бр. 83, 85, 132, 133 и 153 от 1998 г., бр. 7, 51 и 81 от 1999 г., бр. 21, 51 и 98 от 2000 г., бр. 41 и 101 от 2001 г., бр. 45 и 92 от 2002 г., бр. 26 и 103 от 2004 г., бр. 24, 43, 76, 86 и 88 от 2005 г., бр. 59, 75 и 102 от 2006 г., бр. 38, 57, 64, 85, 89 и 94 от 2007 г. и бр. 19, 67 и 102 от 2008 г., бр. 12, 23 и 27 от 2009 г.)

§ 1. В чл. 142 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите “се наказва с лишаване от свобода от една до шест години” се заменят със “се наказва с лишаване от свобода от десет до двадесет години”.

2. В ал. 2 думите “се наказва с лишаване от свобода от три до десет години” се заменят със “се наказва с лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна”.

3. В ал. 3 думите “наказанието е лишаване от свобода от три до дванадесет години” се заменят с думите “наказанието е лишаване от свобода от петнадесет до тридесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна”.

4. В ал. 4 думите “наказанието е лишаване от свобода от пет до петнадесет години” се заменят с думите “наказанието е лишаване от свобода от петнадесет до тридесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна”.

§ 2. В чл. 142а се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите “лишаване от свобода до две години” се заменят с думите “лишаване от свобода от пет до петнадесет години”.

2. В ал. 2 думите “лишаване от свобода от една до шест години” се заменят с думите “лишаване от свобода от десет до петнадесет години”.

3. В ал. 3 думите “лишаване от свобода от три до десет години” се заменят с думите “лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години”.

4. В ал. 4 думите “лишаване от свобода от три до десет години” се заменят с думите “лишаване от свобода от петнадесет до тридесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна”.

§ 3. В чл. 143а се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите “лишаване от свобода от една до осем години” се заменят с думите “лишаване от свобода от десет до двадесет години”.

2. В ал. 2 думите “лишаване от свобода от две до десет години” се заменят с думите “лишаване от свобода от петнадесет до тридесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна”.

3. В ал. 3:

- В точка 1 думите “лишаване от свобода от две до десет години” се заменят с думите “лишаване от свобода от петнадесет до тридесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна”;

- В точка 2 думите “лишаване от свобода от пет до дванадесет години” се заменят с думите “лишаване от свобода от петнадесет до тридесет години, доживотен затвор или доживотен затвор без замяна”.

§ 4. В чл. 213а се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите “лишаване от свобода от една до шест години” се заменят с думите “лишаване от свобода от три до десет години”.

2. В ал. 2 думите “лишаване от свобода от две до осем години” се заменят с думите “лишаване от свобода от пет до петнадесет години”.

§ 5. В чл. 214 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите “лишаване от свобода от една до шест години” се заменят с думите “лишаване от свобода от три до десет години”.

2. В ал. 2:

- В точка 1 думите “лишаване от свобода от две до десет години” се заменят с думите “лишаване от свобода от десет до двадесет години”.

- В точка 2 думите “лишаване от свобода от пет до петнадесет години” се заменят с думите “лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години”.

3. В ал. 3 думите “лишаване от свобода от пет до петнадесет години” се заменят с думите “лишаване от свобода от петнадесет до двадесет години”.

§ 6. В чл. 214а думите “лишаване от свобода от една до три години” се заменят с думите “лишаване от свобода от три до десет години”.

Законът е приет от XL Народно събрание на 2009 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Георги Пирински)

МОТИВИ

към проекта на Закон за изменение и допълнение на Наказателния кодекс

През последните години в българската действителност се наблюдава умножаване и ескалиране на престъпни прояви, насочени към *отвлечения* на граждани, *противозаконно лишаване от свобода, принуда, изнудване*.

Обект на подобни престъпни посегателства са предимно бизнесмени, които са обект на отвлечане (те или техни близки), а освобождаването се поставя в зависимост от плащането на определена от похитителите парична сума. Невъзможността да бъдат разкрити извършителите, поръчителите и помагачите на тези сложни престъпни деяния засилва усещането за безнаказаност у гражданите, а предвид изключително опасния характер на посочените престъпления безнаказаността е предпоставка за култивирането на страх и паника сред широки слоеве от населението. Освен това безнаказаността подрива доверието на гражданите в способностите на правоохранителните и правоприлагащите институции да се противопоставят енергично на подобни престъпления, а това на свой ред обезкуражава жертвите на престъпления да информират правозащитните институции за извършени посегателства срещу тях, техни близки или тяхно имущество.

Наред с това безнаказаността и липсата на какъвто и да било напредък по установяването извършителите на тези прояви стимулира по-широк кръг криминални елементи да предприемат подобни прояви, дори и насочени към граждани с по-нисък социален и имуществен статус, с искания за изплащане и на по-малки парични суми.

По тази причина българският нормотворец е призван от належащите обществени потребности да предприеме своевременни законови и организационни мерки, за да се пресече в зародиш пораяждането и разпространението на тези опасни престъпни прояви.

В това отношение законодателят следва в ускорени срокове да предприеме (предимно) три спешни правни мерки от областта на нормотворчеството, за да снабди държавните органи, призвани да противодействат на престъпните прояви, с необходимия инструментариум.

Първата мярка е насочена към промяна на Наказателния кодекс по отношение предвидените наказания за онази част от престъпните състави в Особената част, които визират посочените по-горе криминални прояви (отвлечение, противозаконно лишаване от свобода, принуда, изнудване). Действащите в момента наказателни санкции са изключително леки по вид и по съдържание.

Например най-масовата хипотеза на състав на престъпление, по отношение на която се привличат като обвиняеми извършителите на коментираните криминални прояви, е разпоредбата на **чл. 142, ал. 2 НК**: *За отвлечане с цел противозаконно лишаване от свобода, когато: деецът е бил въоръжен, деянието е извършено от две или повече лица, деянието е с користна цел, деянието е по поръчение на организирана престъпна група, предвидената наказателна санкция е лишаване от свобода от три до десет години; а ако е проявена особена жестокост – от пет до петнадесет години!*

Разбира се, извършителите на престъпления по чл. 142 и 142а НК най-често паралелно с основния състав осъществяват съставите и на други престъпления от Особената част на НК (принуда, изнудване, телесни повреди и т. н.). Но във всички случаи е очевидно, че предвидените наказания не съответстват на обществената опасност на престъплението предвид все по-масовия му характер. По този начин не може да се постигне както ефектът на личната превенция (да се поправи и превъзпита осъденият), така и на генералната превенция (да се въздейства възпитателно и предупредително върху другите членове на обществото).

Не бива да се пренебрегва и масовата съдебна практика, въведена с новия Наказателно-процесуален кодекс от 2005 г., която позволява и дори задължава съдилищата да определят наказания *под минималните*, ако подсъдимият в първа инстанция признае фактите от обвинителния акт (дори до този момент да не е съдействал и дори да е пречел по всички възможни начини за изясняване на обективната истина) и поиска съкратен процес. ***За масовите случаи на отвлечения това означава определяне на наказания под пет години лишаване от свобода!***

Ето защо предлагания проект за изменение и допълнение на Наказателния кодекс ще има необходимият обществено-полезен ефект при хармонични и синхронизирани промени и в действащия Наказателно-процесуален кодекс, които да предотвратят налагането на наказания под минималните при особено тежки престъпни посегателства. Това е и *втората необходима мярка*.

Третата мярка също е свързана с корекция в Наказателно-процесуалния кодекс. Новият НПК, в сила от 29-ти април 2006 г., позволява за целите на наказателния процес (съответно за постановяване на осъдителна присъда) да се ползват резултатите само на онези Специални разузнавателни средства, които са поискани от *наблюдаващия прокурор*. По тази причина резултатите от СРС, поискани и прилагани от *ръководители на служби от МВР и ДАНС* преди започване на наказателно производство, не могат да се ползват по наказателни дела, а остават за ползване единствено за целите на оперативната дейност. Това ограничава във висша степен възможностите за реципрочна реакция от страна на държавата срещу опасни престъпни посегателства, при които ползването на СРС е задължителен елемент от държавния арсенал. Важно е уточнението, че СРС, поискани от ръководителите на служби в МВР и ДАНС, подлежат на същия съдебен (и друг) контрол, както и поисканите от наблюдаващ прокурор.

Народен представител:

Лъчезар Иванов

21 април 2009 г.

